

יום חמישי, 15/6/2017

מפגש רשת השותפים - מתקדמים בדרך 2פי5

נושא מתחם החשיבה: בין פורמאלי לבלתי פורמאלי: כיצד מייצרים רצף משותף?

תובנות מרכזיות מהדיון:

הנחות יסוד:

1. טשטוש הגבולות בין הפורמאלי לבלתי פורמאלי – לדוגמא, מסגרות חינוכיות פורמאליות נוקטות במתודולוגיות למידה שבעבר נתפסו כבלתי פורמאליות (במסגרת הלמידה המשמעותית). מסגרות החינוך הבלתי פורמאלי, פועלות יותר ויותר בתוך מסגרות החינוך הפורמאלי. טשטוש גבולות זה מזמין יצירת מנגנונים מבניים וארגוניים שיגבירו את התיאום בין המערכות ומשיכו לקדם את הערך המוסף הייחודי של כל אחת.
2. גבולות ההתייחסות – ההתייחסות הראשונית לרצף פורמאלי ובלתי פורמאלי נמצאת במרחב של המסגרות הלימודיות/מדעיות. התייחסות למרחב זה חשובה והכרחית, לצד מרחב זה, צריך לבחון את המרחב של סביבת החיים של הנער או הנערה. מרחב הכולל את ההורים, החברים והקהילה.

עקרונות פעולה לקידום הרצף:

בהמשך לתובנה שתוארה בדבר גבולות ההתייחסות. עקרונות הפעולה לקידום הרצף מחולקים גם הם לעקרונות שיקדמו רצף בין מסגרות פורמאליות ובלתי פורמאליות בחינוך המדעי ולעקרונות ליצירת רצף עם מסגרות בלתי פורמאליות שייעודן אינו לימודי-מדעי.

עקרונות לקידום הרצף בין ארגונים בלתי פורמאליים לפורמאליים בתחומי המדע והלימודים:

- ניהול: קידום והגדרת כללי פעולה ברורים למנהלי המסגרות הפורמליות לעבודה עם המסגרות הלא פורמאליות:
  - הגדרת כללים סטנדרטיים לאופן העבודה עם המתנדבים בבתי הספר
  - הגדרת משאבי ההתנדבות כחלק ממשאבי מנהלי בתי הספר, אותם הוא צריך למצות בצורה הטובה ביותר
  - תקנון בעל תפקיד ייעודי בבית הספר לניהול הקשר עם הבלתי פורמאלי ותכלול פעילותו.
- פיתוח מקצועי: קידום ופיתוח מקצועי של המתנדבים ובעלי התפקידים בחינוך הבלתי פורמאלי על ידי מסגרות משרד החינוך והאקדמיה.
- חיזוק התיאום בין הצרכים של משרד החינוך למענים של המסגרות הבלתי פורמאליות באמצעות:
  - שיפור והנגשת ספר התוכניות (ריכוז המידע על העמותות הפועלות עם בתי הספר) לכלל מנהלי בתי הספר.
  - הפצת קולות קוראים ממשרד החינוך למסגרות הבלתי פורמאליות המפרסמים את הצרכים העכשוויים והעתידיים של המערכת.

מרחיבים את מעגל המצוינות במתמטיקה, פיסיקה, כימיה וטכנולוגיה

- הקמת מסגרות לא פורמאליות בתוך המסגרות הפורמאלית כגון מרכזי העשרה
- פיתוח וניהול שוטף של הרצף ברמה מערכתית ומחקרית –
  - חיזוק הקשר והממשק בין מנהל חברה ונוער לבין מנהל עובדי הוראה.
  - קידום והבטחת תקנים מסודרים ובעלי תפקידים מקצועיים בבלתי פורמאלי ברשויות
  - הקמת קהילה מקצועית לומדת, מבוססת מחקרים על הממשק בין הפורמלי לבלתי פורמלי. הקהילה תסייע לחדד את הערך המוסף הייחודי של השותפים השונים ותהווה תשתית לקידום רעיונות משותפים.
  - זיהוי פרויקטים קיימים וחיבור המסגרות הפורמאליות והלא פורמאליות הרלוונטיות להם.

עקרונות שיסיעו בהרחבת הרצף מעבר למסגרות לימודיות מדעיות:

- הקמת שולחנות עירוניים לקידום מצוינות, הכוללים את כלל התוכניות באותה עיר, נציגים של החינוך הפורמאלי, הורים ועסקים.
- פניה להורים – ההורים הם גורם משמעותי בבחירה של הנערה או הנער בחינוך מדעי. הפניה להורים יכולה להיות:
  - באופן ישיר תוך בשימוש באמצעים טכנולוגיים. לדוגמא יצירה של מערכי שיעור ב-Mooc. מערכי שיעור שיהיו מנותקים מהחינוך הפורמאלי ויהוו מסגרת בה הורים וילדים יכולים לחקור ביחד.
  - יצירת פעילויות משפחתיות אטרקטיביות, בסביבה הקהילתית כגון ערב מדענים או הקמה של מרכזי העשרה שכונתיים.
- השפעה על הסביבה חברתית של הנערה והנער –
  - גיוס מסגרות בלתי פורמאליות אחרות, כתנועות נוער, לקדם פעילויות מדעיות ולהפגיש את בנות ובני הנוער עם דמויות משמעותיות מתחום המדע.
  - גיבוש הנערות והנערים שמתמקדים במדעים כקבוצה חברתית, בכדי לשלב פעילות חברתית עם הלימודית וכך לא תהיה תחושה שההשקעה בלימודים באה על חשבון החברים.

מה הארגון שלי יכול לעשות אחרת/בנוסף לקידום הסוגיה?

- קידום MOOC, להורים
- הקמת נתיב שעוסק בניהול מסגרות של החינוך הבלתי פורמלי בתואר השני
- פיתוח מקצועי של מתנדבים
- לקדם את הלימודים לתואר BED לתכנית משולבת בין הפורמלי לבלתי פורמלי
- חיבור וניתוב מתנדבי העמותה לרעיון קידום ה-stem.
- גיוס מתנדבים לצהרונים לקידום ה-stem, לשלב שבוע של מדע בקייטנות הקיץ.
- קידום שולחנות יישוביים סביב סוגיית הרצף.
- קידום שיתופי פעולה.

- הקמת קהילות מקצועיות לקידום ה-stem.

מה רשת השותפים יכולה לעשות לקידום הסוגיה?

- קיום מפגשי נטוורקינג לנציגים נוספים (מעבר לקיימים) שיעודדו שיתופי פעולה
- גיוס גורמים מממנים לקידום רעיונות ומיזמים שעולים בתהליך החשיבה (כדוגמת שיעורי ה-MOOC)
- שילוב גופים בלתי פורמאליים נוספים כגון תנועות נוער.

רשימת משתתפי המתחם

מנחה המתחם: רן גביש, יועץ ארגוני מטעם שיתופים

מתעדת: אמבת דוד, שיתופים

- "קול אחר": עוזי ליונבך, מנהל החינוך החברתי בקיבוץ גבת

משתתפים (לפי א-ב):

שם המשתתף	ארגון
אודליה שפיטלני	עמותת פוש
פרופ' אורית חזן	טכניון
ד"ר אילת ויצמן	משרד החינוך
אתי הרמתי	מכון דוידסון
נעה גררה הררי	קדם עתידים
סיגל זהבי	משרד החינוך
עופרה ארז רותם	שיעור אחר
פרופ' תמר אריאב	מכללת בית ברל